

ΔΙΗΜΕΡΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ



Κοινών Επιχειρείν

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα στην πράξη

**Η υποστήριξη συλλογικών εγχειρημάτων και του τοπικού
«Οικοσυστήματος ΚΑΛΟ».
Η εμπειρία της Καρδίτσας.**

**Ηράκλειο
29 Μαΐου 2022
Μπέλλης Βασίλειος**



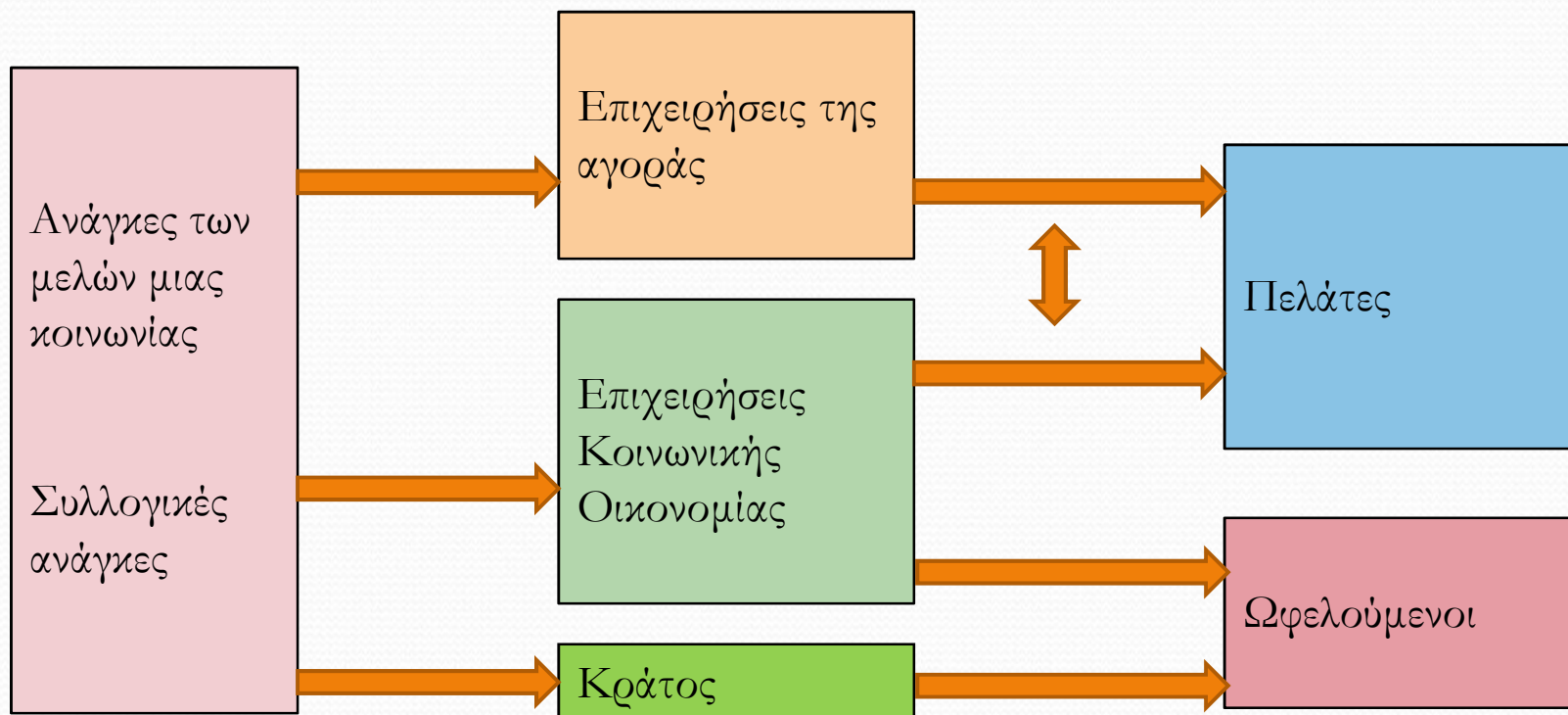


Περιεχόμενα

- Η «αγορά» και η Κοινωνική Οικονομία
- Η δημιουργία Επιχειρήσεων ΚΑΛΟ. Εργαλεία και μέθοδοι υποστήριξης
- Παραδείγματα
- Το «Οικοσύστημα των επιχειρήσεων ΚΑΛΟ»
- Παραδείγματα

Η «αγορά» και η Κοινωνική Οικονομία

- Μήπως η «αγορά» μπορεί να λύσει όλα τα προβλήματα;
- Χρειαζόμαστε την Κοινωνική Οικονομία;

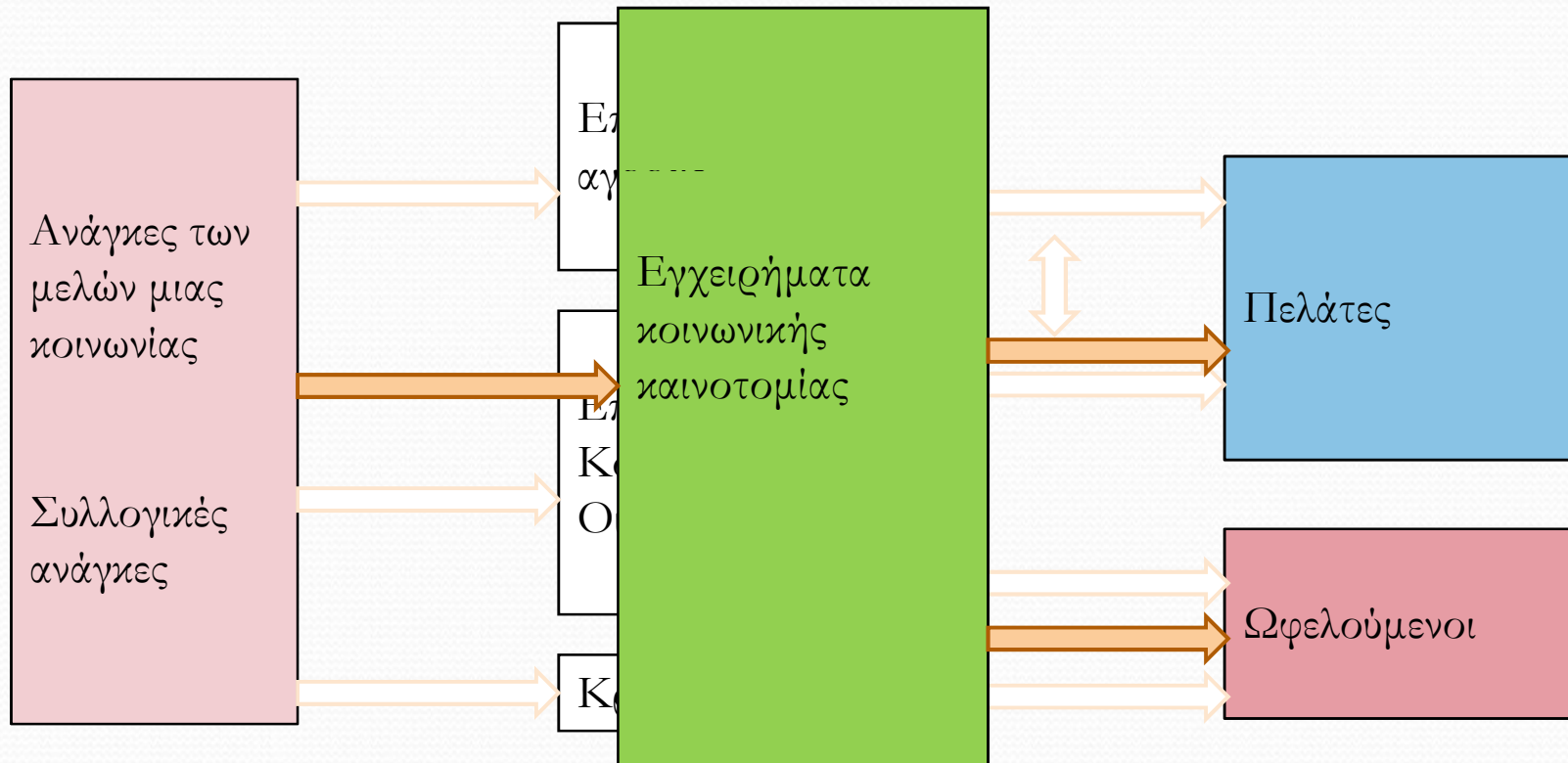


Η οργάνωση της κοινωνίας σύμφωνα με το παραπάνω σχήμα είναι επαρκής;

Η ανάγκη για Κοινωνική Καινοτομία

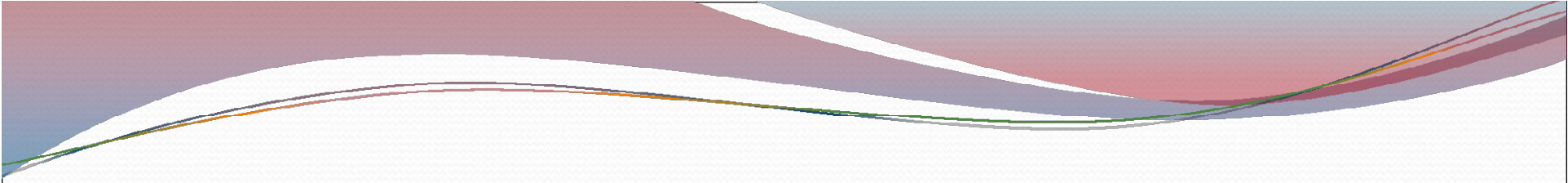
Κλιματική αλλαγή, ενεργειακή μετάβαση, ψηφιακή μετάβαση, δημογραφικό, δημοσιονομική κρίση, υγειονομική κρίση κλπ

Τα περίπλοκα σύγχρονα προβλήματα απαιτούν ειδικές λύσεις!



Πως απαντάμε στις δύσκολες ερωτήσεις;





**Η δημιουργία Επιχειρήσεων ΚΑΛΟ.
Εργαλεία και μέθοδοι υποστήριξης.
Το παράδειγμα της ΑΝ.ΚΑ ΑΕ**

Αναπτυξιακή Καρδίτσα
Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α.

Η θερμοκοιτίδα συνεργατισμού της ΑΝ.ΚΑ

- **Αρχική λειτουργία από το 1994**
 - Παροχή φιλοξενίας και υποστήριξης σε Συνεταιρισμούς Γυναικών
 - Φιλοξενία του Πιστωτικού Αναπτυξιακού Συνεταιρισμού που μετεξελίχθηκε στην Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας
- **Σήμερα φιλοξενεί ή παρέχει υποστήριξη σε**
 - 2 Αστικούς Συνεταιρισμούς
 - 5 Αγροτικούς Συνεταιρισμούς
 - 3 ΚοινΣΕπ
 - 3 δίκτυα μικρών επιχειρήσεων
 - 1 ΜΚΟ
 - 2 Συλλόγους

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες

- Τεχνική υποστήριξη στις διαδικασίες ίδρυσης
- Φιλοξενία (παραχώρηση χώρου για έδρα)
- Ευαισθητοποίηση εν δυνάμει συνεταιίρων
- Γραμματειακή Υποστήριξη στο στάδιο της αρχικής λειτουργίας
- Υποστήριξη σε τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Η/Υ, internet, προβολή κλπ)
- Συντονισμός των συναντήσεων των μελών ομάδας
- Υποστήριξη στο σχεδιασμό και υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου κυρίως στη φάση της διαβούλευσης μεταξύ των μελών
- Εκπαίδευση
- Σύνδεση με τα Πανεπιστημιακά, Τεχνολογικά και Ερευνητικά Ιδρύματα, καθώς και με ειδικούς εμπειρογνώμονες
- Πληροφόρηση για δυνατότητες χρηματοδότησης
- Παροχή τεχνικής υποστήριξης για μικρο-χρηματοδοτήσεις

Σκοπός των παρεχόμενων υπηρεσιών

- Να μηδενιστεί το κόστος έναρξης συλλογικών εγχειρημάτων
 - αποτελεί αντικίνητρο για συμμετοχή και δραστηριοποίηση
 - στην περίπτωση των ανέργων, δεν υπάρχει δυνατότητα να καλυφτεί.
- Να τονωθεί το ηθικό των «Κοινωνικών Επιχειρηματιών» (να μη νιώθουν μόνοι κι αβοήθητοι)
- Να αποκτηθούν οι βασικές γνώσεις και δεξιότητες από τα ιδρυτικά μέλη
- Να ληφθούν οι πρώτες κρίσιμες συλλογικές αποφάσεις
- Να δημιουργηθεί μια «ηγετική ομάδα» ικανή να σχεδιάσει και να εφαρμόσει το επιχειρησιακό σχέδιο της Κοινωνικής Επιχείρησης
- Να γίνει γνωστό το εγχείρημα στην τοπική κοινωνία



Τα αποτελέσματα (ενδεικτικά)

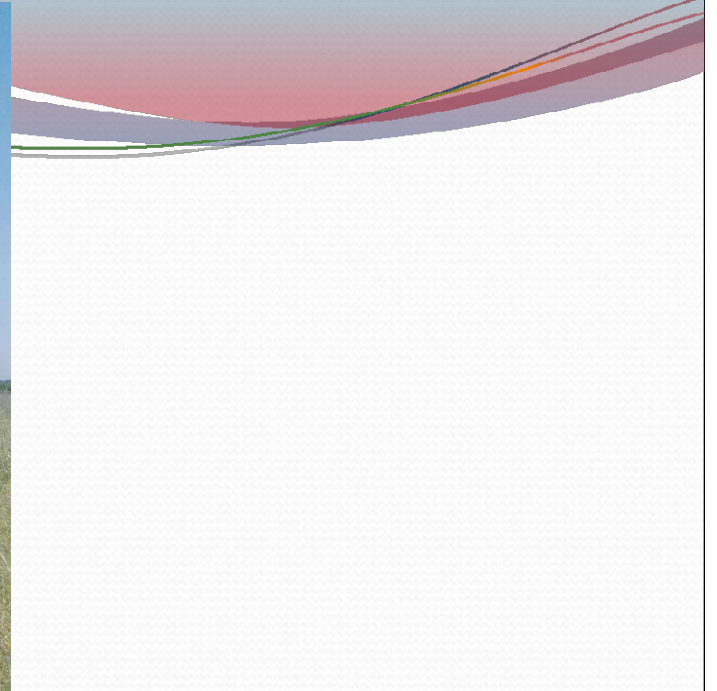
Αναπτυξιακή Καρδίτσας
Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α.

Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας

- Αστικός Συνεταιρισμός.
- Ίδρυση 1994 ως πιστωτικός συνεταιρισμός
- Φιλοξενήθηκε 2 χρόνια στη «Θερμοκοιτίδα» της ΑΝ.ΚΑ
- 1998: Άδεια λειτουργίας ως Συνεταιριστική Τράπεζα
- Σήμερα έχει πάνω από 12.000 μέλη
- Η μοναδική τράπεζα που ενίσχυσε τις τοπικές επιχειρήσεις την περίοδο της κρίσης – Αύξηση χορηγήσεων
- Φιλικότητα και ευκολία εξυπηρέτησης (ευελιξία)
- Η μόνη που δεν χρειάστηκε ανακεφαλαιοποίηση
- Αναπτύσσει συνεχώς νέα προϊόντα (μικροχρηματοδοτήσεις με εγγύηση του EIF) και εξωστρέφεια (είναι μέλος της Πανευρωπαϊκής Ένωσης των Ηθικών Τραπεζών, FEBEA)

Ε.Σ.Ε.Κ.

- Η Ενεργειακή Συνεταιριστική Εταιρία Καρδίτσας είναι αστικός συνεταιρισμός που η σύσταση και λειτουργία του διέπεται από το Ν.1667/86
- Προσάρμοσε το καταστατικό της στο νόμο Ν. 4513/18 και έγινε Ενεργειακή Κοινότητα.
- Είναι συνεταιρισμός «ανοιχτού κεφαλαίου»
- Ιδρυτική Συνέλευση στις 15 Ιουλίου 2010
- Εγγράφηκαν 350 μέλη
- Συγκεντρώθηκε κεφάλαιο 420.000 €
- Εντάχθηκε στο LEADER επένδυση ύψους 500.000€
- Λειτουργεί μονάδα παραγωγής pellets από το 2017
- Υλοποιεί πρόγραμμα Horizon 2020

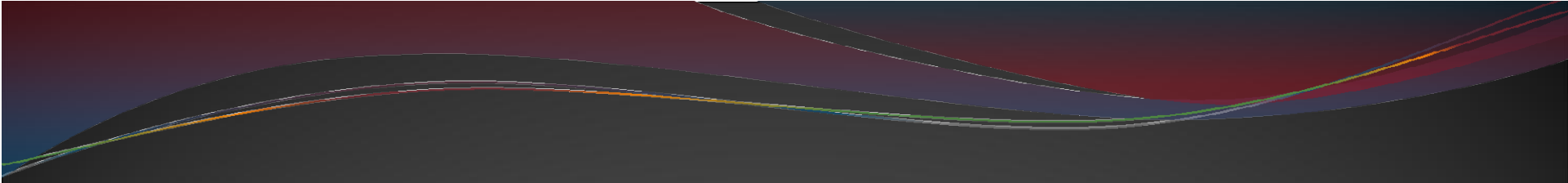


Τα Δίκτυα Μικρών Επιχειρήσεων

- Δίκτυο Επιχειρήσεων Τροφίμων & Ποτών
- Δίκτυο Επιχειρήσεων Δομικών Υλικών
- Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας (Δικτύωση Τουριστικών Επιχειρήσεων)

Στόχοι:

- Οργάνωση κοινών υπηρεσιών με ελαχιστοποίηση του κόστους
- Εξωστρέφεια



Το «Οικοσύστημα Συνεργατισμού».
Το παράδειγμα της Καρδίτσας



Τα συστατικά μέρη ενός «Οικοσυστήματος Συνεργατισμού»

- Φορείς (Νομικά Πρόσωπα)
- Σχέσεις – Εσωτερικές Διαδικασίες

Οι φορείς ενός «Οικοσυστήματος Συνεργατισμού»

- Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (όπως ορίζονται από τον ILO)
 1. Συνεταιρισμοί
 2. Αλληλέγγυα Ταμεία
 3. Κοινωνικές Επιχειρήσεις (που δεν είναι συνεταιρισμοί)
 4. Ενώσεις Πολιτών (π.χ. σε επίπεδο κοινότητας)
 5. Ιδρύματα
- Δίκτυα μικρών επιχειρήσεων και Οικοτεχνιών (πολύ-λειτουργικών Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων)
- Φορείς παροχής υποστήριξης σε μεμονωμένα υφιστάμενα ή υπό ίδρυση συνεργατικά σχήματα
 - Τεχνική υποστήριξη,
 - Συμβουλευτική,
 - Εκπαίδευση και κατάρτιση,
 - Μεταφορά αποτελεσμάτων έρευνας
- Φορείς εφαρμοσμένης έρευνας (κατά περίπτωση)
- Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα που παρέχουν ειδικές υπηρεσίες (μικροπιστώσεις κλπ)
- Αυτοδιοίκηση
- Επιμελητήρια

Οι εσωτερικές σχέσεις ενός «Οικοσυστήματος Συνεργατισμού»

- Δικτύωση,
- Επεξεργασία κοινής στρατηγικής
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη Κοινών Υπηρεσιών
 - Κοινή εμπορία και προώθηση προϊόντων
 - Έλεγχος (auditing)
 - Εκπαίδευση των μελών Διοικητικών Οργάνων, απλών μελών, πολιτών
 - Πιστοποίηση προϊόντων και υπηρεσιών
- Κρίσιμα ερωτήματα: Ποιος είναι ο «επισπεύδων» της ανάπτυξης των εσωτερικών σχέσεων και διαδικασιών;

Γιατί χρειάζεται το «Οικοσύστημα» (1);

Η Ανάγκη τήρησης των Συνεταιριστικών Αρχών

1. Εθελοντική και ανοικτή συμμετοχή,
 2. Δημοκρατικός έλεγχος των μελών,
 3. Οικονομική συμμετοχή των μελών,
 4. Αυτονομία και ανεξαρτησία,
 5. Εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση,
 6. Συνεργασία μεταξύ συνεταιριστικών εταιρειών
 7. Κοινωνικό ενδιαφέρον
- Οι αρχές 5,6,7 και εν μέρει η 2 δεν μπορούν να τηρηθούν από μεμονωμένα σχήματα.
 - Η μη τήρησή τους οδήγησε στην κατάρρευση

Γιατί χρειάζεται το «Οικοσύστημα» (2);

Η ανάγκη για σχεδιασμό και ανάπτυξη δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας που προϋποθέτει:

- Συνέργειες μεταξύ φορέων του ιδιωτικού τομέα, της Αυτοδιοίκησης ή και του κράτους και φορέων της Κοινωνικής Οικονομίας (Τρίτος Τομέας)
- Οικονομίες κλίμακας
- Αύξηση του κύρους, της διαφάνειας, της φερεγγυότητας και της αξιοπιστίας των συνεταιρισμών στην κοινή γνώμη
- Βελτίωση της προσέλκυσης νέων εγγραφών (μελών) και κεφαλαίου
- Αύξηση του κοινωνικού αντικτύπου
- Αύξησης της συμβολής των επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας στην ανάσχεση της κρίσης και στη δημιουργία απασχόλησης
- Ενεργοποίηση ποικιλίας χρηματοπιστωτικών εργαλείων στη διάθεση των συνεταιρισμών και των μικρών επιχειρήσεων

Κρίσιμα ερωτήματα

- Οι Εσωτερικές σχέσεις και διαδικασίες είναι αυτές που μετατρέπουν ένα σύνολο φορέων σε «Οικοσύστημα»!
- Ποιος είναι ο «επισπεύδων» της ανάπτυξης των εσωτερικών σχέσεων και διαδικασιών;
- Πως οι μεμονωμένοι φορείς θα ξεφύγουν από το κυνήγι της δύσκολης καθημερινότητας και θα αφιερώσουν χρόνο και πόρους για να σχεδιάσουν από κοινού;
- Πως θα καλυφθεί το έλλειμμα «κουλτούρας σχεδιασμού» που υπάρχει στη χώρα μας;
- Συνεπώς, απαιτείται η ύπαρξη ενός κοινά αποδεκτού φορέα (Κέντρου, μηχανισμού) που θα παίζει το ρόλο του «επισπεύδοντα φορέα». Καθήκον του η υποστήριξη του Δικτύου και όχι (μόνον) μεμονωμένων φορέων

Η σχέση του μηχανισμού υποστήριξης του «Οικοσυστήματος» με τον μηχανισμό υποστήριξης μεμονωμένων φορέων

- Πρόκειται για δύο διαφορετικές κατηγορίες υπηρεσιών. Είναι δυνατόν – και συνίσταται – να παρέχονται από τον ίδιο φορέα.
- Η υποστήριξη των υπό ίδρυση συλλογικών φορέων έχει πολύ μεγάλη σημασία, γιατί τροφοδοτεί το «οικοσύστημα» με:
 - νέες δραστηριότητες
 - καινοτόμες προσεγγίσεις
- Οι φορείς που δέχονται υποστήριξη κατανοούν την αξία των υπηρεσιών εκπαίδευσης, κατάρτισης, συμβουλευτικής και τεχνικής υποστήριξης, κάτι που οι παλιότεροι συλλογικοί φορείς δεν κατανοούν!
- Η οικοδόμηση του «Οικοσυστήματος» μπορεί να ξεκινήσει με τα υπό ίδρυση συλλογικά σχήματα
- Συνεπώς, ο μηχανισμός υποστήριξης του «Οικοσυστήματος» πρέπει να έχει επάρκεια στην υποστήριξη των υπό ίδρυση συλλογικών σχημάτων από το στάδιο του pre-start up

Το «Οικοσύστημα Συνεργατισμού Καρδίτσας». Η γέννηση

- Η δημιουργία του δικτύου συνεργασίας μεταξύ των φορέων Κοινωνικής Οικονομίας, σε επίπεδο Νομού, ανεξάρτητα από τη Νομική Μορφή τους άρχισε το 2012 μέσω της Αναπτυξιακής Σύμπραξης «Ευφυείς Εκκινήσεις»
- Γεννήθηκε μετά την κατάρρευση της άλλοτε ισχυρής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών
- Είναι γνωστό σε πανελλήνιο επίπεδο
- Έχει γίνει αντικείμενο τηλεοπτικών εκπομπών
- Αποτελεί στοιχείο ταυτότητας του Νομού
- Συγκεντρώνει το μελετητικό ενδιαφέρον Πανεπιστημίων και Ερευνητικών Κέντρων
- Τα μέλη του «Οικοσυστήματος» γίνονται αντικείμενο επισκέψεων από ενδιαφερομένους (Συνεταιριστικός Τουρισμός)

Το «Οικοσύστημα Συνεργατισμού Καρδίτσας». Το μέγεθος

- 12 Αγροτικοί Συνεταιρισμοί
- 3 Αστικοί Συνεταιρισμοί
- 1 Ενεργειακή Κοινότητα
- 4 Δασικοί συνεταιρισμοί
- 3 ΚοινΣΕπ
- 5 ΑΜΚΕ
- 6 σύλλογοι - Σωματεία
- 1 Ένωση Συλλόγων
- Άτυπες ομάδες (Contact Group)
- Υπό ίδρυση συνεταιρισμοί

Άλλα χαρακτηριστικά του τοπικού «Οικοσυστήματος»

- Πάνω από 15.000 πολίτες συμμετέχουν σε Επιχειρήσεις Κοινωνικής Οικονομίας
- Πάνω από 5.000 πολίτες συμμετέχουν σε φορείς της Κοινωνίας των πολιτών (σύλλογοι, ενώσεις, ΑΜΚΕ)
- Μόνιμοι εργαζόμενοι: 105
- Εποχιακοί εργαζόμενοι: 68
- Κύκλος Εργασιών: πάνω από 65 εκ. € (2016)

- Ποσοστό συμμετεχόντων επί του πληθυσμού: 13%
- Ποσοστό επί του ΑΕΠ νομού: 6%
 - **4 φορές πάνω από τον Εθνικό Μέσο Όρο!**

- Πολλαπλάσιος Κοινωνικός Αντίκτυπος

Διασπορά σε όλους τους κλάδους Οικονομικής και Κοινωνικής Δραστηριότητας (1)

- Πρωτογενής παραγωγή προϊόντων
 - Γάλα (πρόβειο και αγελαδινό)
 - Σιτηρά
 - Σαλιγκάρια
 - Ντομάτα
 - Καπνός
 - Μέλι
 - Όσπρια
 - Στέβια
 - Υπερτροφές
 - Αμπελουργία
 - Δασικά προϊόντα

Διασπορά σε όλους τους κλάδους Οικονομικής και Κοινωνικής Δραστηριότητας (2)

- Μεταποίηση
 - Παραγωγή γλυκαντικών ουσιών από στέβια
 - Κρασί
 - Μαρμελάδες από υπερτροφές και αποξηραμένα προϊόντα
 - Στερεά καύσιμα (Πέλετς) και ενέργεια
 - Κατασκευές

Διασπορά σε όλους τους κλάδους Οικονομικής και Κοινωνικής Δραστηριότητας (3)

- Υπηρεσίες
 - Υπηρεσίες προς Αγροτικές Εκμεταλλεύσεις
 - Εμπορία φαρμάκων
 - Εμπορία Αγροτικών εφοδίων
 - Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες
 - Τουρισμός και Αγροτουρισμός
 - Πρόνοια
 - Καταπολέμηση διακρίσεων
 - Θέατρο
 - Πολιτισμός

Τι συμβαίνει στην Καρδίτσα;

- Υπάρχει εδραιωμένη κουλτούρα συνεργασίας
- Η Καρδίτσα είναι «σημείο τομής» Ευρωπαϊκών δικτύων
 - Δήμος Καρδίτσας: Μέλος δικτύων Βιώσιμης Κινητικότητας
 - Συνεταιριστική Τράπεζα: Μέλος του FEBEA
 - Ενεργειακή Κοινότητα (ΕΣΕΚ): Μέλος του RESCoop
 - Αναπτυξιακή Καρδίτσας: Μέλος στο GECES
- Λειτουργεί η «Θερμοκοιτίδα Συνεργατισμού» που φιλοξενεί και υποστηρίζει κάθε καινούργιο συλλογικό και καινοτόμο εγχείρημα.
- Αναπτύσσεται σύστημα Κοινωνικής Χρηματοδότησης
- Οι φορείς Κοινωνικής Οικονομίας αρχίζουν να σχεδιάζουν κοινές στρατηγικές

Δικαιούμαστε να εφησυχάζουμε;

- 1 στους 4 Αμερικανούς (25%) είναι μέλος σε Ενεργειακούς Συνεταιρισμούς!
- Η συμμετοχή των Αμερικανών αγροτών σε συνεταιρισμούς είναι σχεδόν καθολική.
- Στις χώρες της ΕΕ, ο μέσος όρος, της συμβολής της Κοινωνικής Οικονομίας στο ΑΕΠ κυμαίνεται από 8 -15%. Στην Ελλάδα είναι 1,4%!
- Οι συνέπειες της κρίσης σε διάφορες χώρες ήταν αντιστρόφως ανάλογες με την ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας!

Τα εμπόδια

1. Το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο ορθώνει πολλά εμπόδια:
 1. Έχει τομεακό ή κλαδικό χαρακτήρα
 2. Πολλά Υπουργεία εμπλέκονται στην ανάπτυξη νομοθετημάτων και κανονιστικών ρυθμίσεων
 3. Δεν υπάρχει νόμος πλαίσιο
 4. Τα εμπλεκόμενα Υπουργεία δεν συνεργάζονται
2. Δεν ενθαρρύνεται η δημιουργία Κέντρων Υποστήριξης που θα παρέχουν υπηρεσίες σε όλες τις μορφές φορέων Κοινωνικής Οικονομίας.
3. Δεν προβλέπεται (επιτρέπεται) η αποκρυστάλλωση σε νομική μορφή, σχετική με την Κοινωνική Οικονομία, της συνεργασίας των εν δυνάμει μελών ενός τοπικού οικοσυστήματος που έχουν διαφορετική νομική μορφή.
4. Τα εγχειρήματα που ανήκουν σε διαφορετική μορφή δεν «αναγνωρίζουν» τα υπόλοιπα ως μέλη του πεδίου της Κοινωνικής Οικονομίας.

Οι συνέπειες

1. Χωρίς υποστήριξη μέσω εξειδικευμένων δομών η ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας καθυστερεί, ενώ συνοδεύεται από καταστροφές και πτωχεύσεις
 1. Οι πολίτες δεν ενθαρρύνονται να συμμετέχουν
 2. Η δημιουργία μεμονωμένων εγχειρημάτων είναι σπάνια
 3. Η συνεργασία και η δικτύωση μεταξύ τους δεν προωθείται
2. Η εμφάνιση εγχειρημάτων Κοινωνικής Καινοτομίας είναι σχεδόν αδύνατη μέσα σε τέτοιες συνθήκες
3. Οι προοπτικές επίλυσης σύνθετων και δύσκολων τοπικών προβλημάτων αναβάλλεται διαρκώς στο αόριστο μέλλον
4. Η ποιότητα ζωής βελτιώνεται με αργούς ρυθμούς
5. Υπάρχει απογοήτευση και φυγή (στο εξωτερικό ή ... στον κόσμο που δημιουργεί ο καθένας)



**Αναπτυξιακή Καρδίτσα
Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρία Ο.Τ.Α.**

Μεγ. Αλεξάνδρου 34, Καρδίτσα
τηλ. 2441042363

www.anka.gr , e-mail: anka@anka.gr

Facebook: Αναπτυξιακή Καρδίτσα ANKA ΑΕ



Σας ευχαριστώ!

Αναπτυξιακή Καρδίτσας
Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρία Ο.Τ.Α.